

PORT KAVART A KAZÁNKIRÁLY

— Nem érzi sértve magát?

— Nem. Csak meglepett a hangnem. Ez lenne divatban? Nem is tudom, minek nevezem: gátlástalanságnak, kivagyiságnak? Voltam több rendezvényen a Reform klubnak, intelligens, kulturált, orientáló, ismeretbővítő volt mindegyik. Morvai viszont leakasztott egy többórás „dumát”. Kritizált, de nem érvekkel, inkább szidalmakkal. Hogy miért nem vitatkoztam? Úgy ítélt meg, nem méltó, hogy ilyen formában beszéljünk.

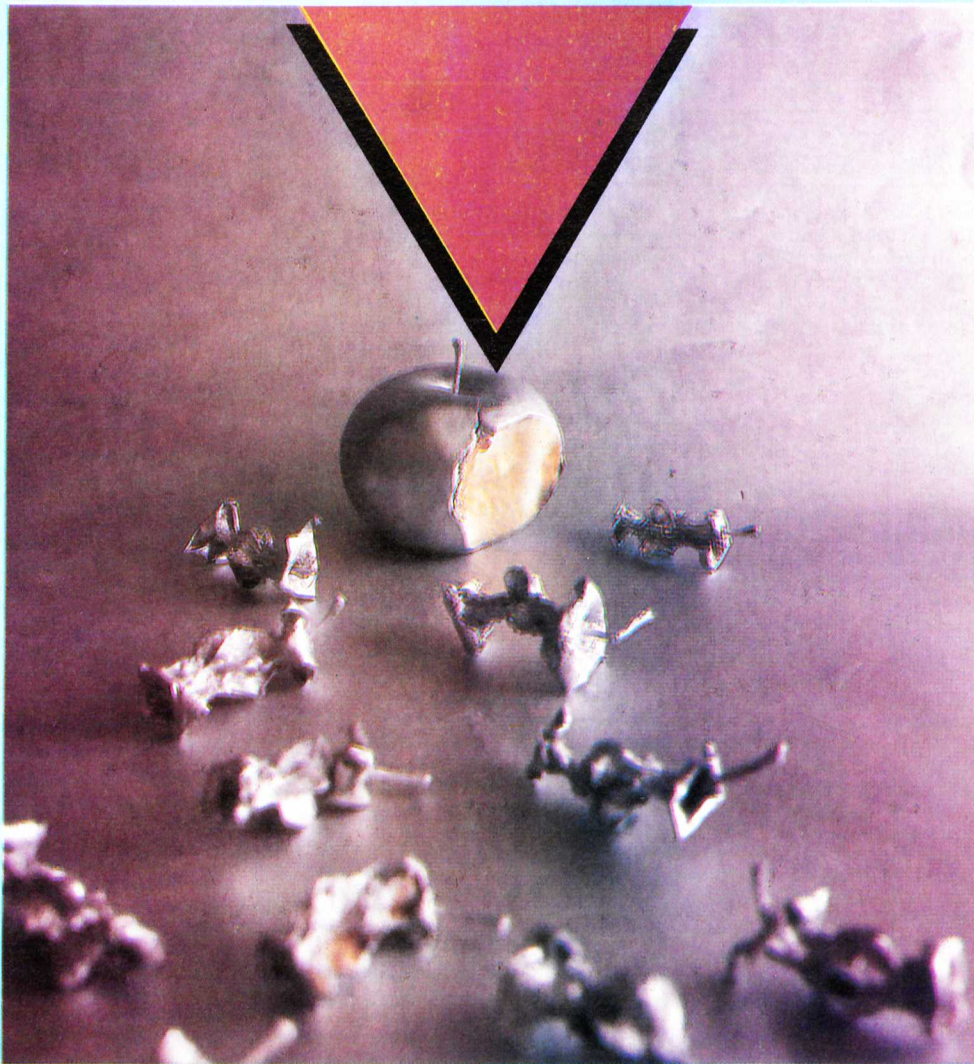
Sárosy Zoltán, a kisvárdai Bessenyei György Gimnázium igazgatója, a városi párt vb tagja vélekedett ekképpen a KISZ-bizottság rendezvényéről. Kimondva-kimondatlanul őt is érintette egy másik párttag, Fodor Ilona levele. A Császy László Szaközépfiskola igazgatóhelyettese ugyanis levélben is hangot adott felháborodásának. A Kelet-Magyarország című lap munkatársának elmondta: „Nézze, az előadás után én álltam, és megkérdeztem Morvait, mire alapozza mindazt, amit itt elmondott. Arra számítottam, mások is melém állnak majd. De nem. Mindenki hallgatott, a KISZ-esek is, a párttagok is.”

Fodor Ilonának a városi pártbizottsághoz címzett leveléből kiderül, miként építette fel előadását a kazánkirálynak titulált nagyrédei mester, **Morvai Ferenc**. E szerint „a fennálló rend nyilvános gyalázására” negyvenötven perces szánt, feleannyi időt a Petőfi-kutatásra, saját vállalkozására pedig csak vagy tíz percet. „Az első téma előadó szerinti rövid summázata: »a piszkos, csirketűző kommunisták« tönkretették az országot. Vannak tisztességes kommunisták is, csak nagyon kevesen.”

Csütörtöki napon járt Kisvárdán Morvai Ferenc, de hamar híre kelt. Pénteken már olyanokat lehetett hallani, hogy a Reform klub szervezőjének, a városi KISZ-bizottság titkárának „annyi”, most aztán megnézheti magát. Jó két héttel Morvai fellépése után azonban a helyén fogad, s higgadtan válaszol a kérdésekre az elpantalt KISZ-titkár, **Mártha Tibor**.

— Mi is ez a Reform klub? Kiket hívtatok meg eddig?

— Két éve kezdtük. Szeretnénk megpezsztíteni ennek a vidéknek a szellemi életét; az a célunk, hogy megismertessünk eltérő véleményeket. Csak tavaly ösztől sorolom. Járt itt a Nyilvánosság Klub

A demokrácia nem lehet „lerágott” ügy...

két képviselője, aztán a megyei ideológiai titkár, a KISZ KB titkára, a kormányzóvivő. Rendeztünk egy harmas találkozót Szabolcs-Szatmár helyzetéről a megyei pártbizottság első titkárának, a megyei tanács elnökhelyettesének és az MDF egyik vezetőjének részvételével. A demokratikus szocializmusról az államminiszterek főtanácsosa tartott előadást, a jövődelemviszonyokról, érdekszférákról pedig a HNF Országos Tanácsának osztályvezetője. Ezután következett Morvai Ferenc.

— Előre megbeszéltétek, hogy miről essék szó?

— Kicsit késve érkezett, csak annyira jutott idő, hogy elmondjam, miről szeretnénk hallani. Beszéljen magáról, a vállalkozásáról, arról, hogyan kezdte, hiszen tanácsokat is várunk tőle: mit tegyen, aki most akar vállalkozni, és szóljon természetesen a Petőfi-kutatásról is.

— Ő pedig kissé elkarnyarodott a megbeszélgetéstől...

— Igen. Mielőtt azonban belemerült volna a politikálásba, kategorizált. Kijelentette, hogy vannak

rendes párttagok, és vannak gazemberek, és szerinte az utóbbiak többen. Később, amikor Ica néni kikérte magának az elhangzott jelzőket, akkor is kifejtette, hogy ő nem általában a párttagokról beszélt, hiszen barátai is vannak közöttük.

— A vállalkozásairól nem is szólt?

— Egy idő után áttért erre a kérdésre. Azt tanácsolta a kezdőknek, tegyék, amit ő tett. Legyenek bátrak, döntsék le az akadályokat. Róla azt tartják, mondta, hogy cselekedeteivel megelőzi a törvényeket. Sajnálatosnak nevezte, hogy a kormányzat nemhogy erősítene a magánvállalkozókat, engedné, hogy ők vásároljanak meg üzemeket, inkább kiárusítsa az országot a nyugati tőkészeknek.

— Egyszer sem érezted, hogy közbe kellene szólni?

— Miért nem szólaltam meg? Egyfolytában beszéltem, vagy három órán át. Úgy éreztem, illetlenség lett volna, hiszen végül is a vendégem, én hívtam meg. A hangulat sem volt olyan.

Sok konkrét dolgot említett, amihez hasonlókat mi is tapasztaltunk már. Igaz, olyan is elhangzott, amit akkor sem tartottam reálisnak. Szerintem ezzel

együtt belefér abba a keretbe, amit a Reform klub jelent. Vagyis, hogy a legkülönbözőbb vélemények hangozhassanak el. Utólag annyit csinálnék másképp, és a későbbiekben így is akarok tenni, hogy felhívom az előadók figyelmét: ne cenzúrázzák mondandójukat, de tartsák tiszteletben az itteniek gondolkodását. Sokféle ember jön el egy ilyen rendezvényre, ne érezhesse egyikük sem, hogy megsértették. Morvai stílusa nem volt korrekt.

— Azért elég sokan végighallgatták.

— Lehettünk vagy százan, zömmel felnőttek, és alig ment el közben valaki.

— Milyen visszhangja volt az előadásnak?

— Pénteken telefonon kerestek a pártbizottságról, de nem talákoztunk, csak kedden, a vb-ülésen. Hétfőn azonban már éreztem, hogy kezd fagyos lenni a levegő körülöttem. Másnap, a rendes napirendek után Varga elvtárs bejelentette, hogy levelet kapott, kötelessége kivizsgálni. Elmondta a véleményét Sárosy Zoli bácsi is. Egyetértettünk abban, hogy Morvai Ferenc stílusa nem volt teljesen elfogadható. Kifejtettem, hogy ha valakit meghívok, az nem je-

lenti, hogy megegyezik a véleményem az övével.

— Gondolom, azért volt még néhány kérdés.

— Elhangzott, hogy foglalkozzam inkább az apparátusommal. Ezt visszautasítottam; én tudom, milyen sokat dolgoznak. Megkérdezték, hogy miért ilyesmire költöm az állam pénzét. Elmondtam, hogy ez egyetlen fillérbe sem került, és hozzátettem: volt már olyan vendégünk, aki hivatali kocsival érkezett, mégis felvette az útiköltség-térítést is a tiszteletdíja mellé. Miért csak ilyen embereket hívok meg? Erre felsoroltam, kik voltak itt eddig. Ha úgy veszem, még a létünket is megkérdőjelezték, mert feltették a kérdést, állnak-e egyáltalán fiatalok mögöttünk. Szó volt arról, hogy a levelet el kellene küldeni a Heves megyei pártbizottságnak is, esetleg a KB-hoz, és felvetődött, hogy talán az állambiztonsági szerveket is értesíteni kellene.

— Hogyan tovább?

— Folytatjuk a Reform klubot. Politológussal, államjogással, a párt szóvivőjével tárgyalunk például. Kaptam biztatást a KISZ-szervezetektől, nyugodtan csináljam tovább, ők mellett állnak.

— Ha nem lennél KISZ-titkár?

— Nekem nem egzisztenciális kérdés ez. Szívesen csinálom, addig, amíg tudok újat nyújtani. Mindenképpen visszamegyek tanítani előbb vagy utóbb.

Varga Andrásé, a városi pártbizottság első titkáráé az utolsó szó:

— Nem haragszom Tibire, de megmondom őszintén, kioktattam, mert az ilyen ügyek ártnak a KISZ-nek. Félreértés ne essék, semmi gondom nincsen a Reform klubbal. Ha ez az egy eset nem ugrik be, nincs semmi baj. Miért nem tudnak kultúrebereket meghívni, úgy Bihari Mihályt például. Hangsúlyozom, értelmes időtöltésnek tartom, hasznos gondolatok hangoznak el, ezért jó a klub. Számomra nincsen kényes ügy. Bárkit meg lehet hívni, aki érvekkkel vitázzik. Egyet kérek Tibitől, jobban gondolják meg, kiket kérnek fel, ne járassák le magukat hasonló esetekkel. Szeretném, ha folytatódna a Reform klub, de a rendre, fegyelmre vigyázni kell. Nekünk azért volt jó tanulság ez, hogy ahol kell, legyünk ott és vitatkozzunk. Kötelességünk volt tájékoztatni a megyei pártbizottságot, de Tibinek ebből az egészből semmi baja nem származik.

Úgy legyen!

Papp Dénes